

Země střední a východní Evropy na křižovatce

Proč by měly vlády odmítnout investiční arbitráže v rámci TTIP

Většina politických aktérů a členů Evropského parlamentu ze zemí střední a východní Evropy (CEE) dosud podporovala začlenění investičních arbitráží do Dohody o transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP) s argumentem, že již existují podobné investiční dohody, a že TTIP poskytuje lepší ochranu státům a přinese zvýšení investic. Existují ovšem důkazy, že podoba TTIP zahrnující mechanismus „urovnávání sporů mezi investorem a státem“ (ISDS), nenaplní vyvolaná očekávání a zhorší regulační možnosti států střední a východní Evropy:

- 1- Neexistují empirické důkazy, že začlenění ISDS do smlouvy TTIP přiláká více přímých zahraničních investic z USA.
- 2- Zatímco stávající „bilaterální dohody o investicích“ (Bilateral Investment Treaties – BITs) uzavřené mezi USA a zeměmi CEE mohou být kdykoli ukončeny, podpis TTIP nezvratně zaváže země CEE k uznávání rozsáhlých práv amerických investorů.
- 3- Je velmi pravděpodobné, že po podpisu TTIP zahrnující ISDS by američtí investoři mnohem častěji napadali regulační opatření států před arbitrážními soudy.
- 4- Návrhy Evropské unie na „reformu“ ISDS výrazně nemění režim ochrany investorů a nezbývají prostor vlád pro regulace.
- 5- Existence vnitroeurospkých bilaterálních dohod o investicích neospravedlňuje zahrnutí ISDS do TTIP.
- 6- Stávající bilaterální dohody s USA byly podepsány v době a kontextu velmi odlišném ode dneška. Země střední a východní Evropy by se svým podpisem TTIP neměly zavazovat vůči vadně koncipovanému mechanismu ISDS, ale měly by se přidat k rostoucímu počtu zemí, které revidují svou investiční politiku.

Po zvážení předložených argumentů by političtí činitelé zemí CEE měli přehodnotit své stanovisko a odmítnout začlenění ISDS do dohody TTIP.

Evropská unie momentálně jedná o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP) jménem všech 27 členských států. Součástí této dohody je také kapitola o ochraně investorů, která obsahuje kontroverzní mechanismus „urovnávání sporů mezi investorem a státem“ (Investor-State Dispute Settlement – ISDS). Návrhy na udělení práva investorům žalovat vlády před mezinárodními tribunály se v posledních letech staly předmětem kritiky. Evropská komise konzultovala v roce 2014 s veřejností svou agendu týkající se ISDS. Ze 150 000 odpovědí na položenou otázku jich 97 % odmítá začlenění ISDS do dohody TTIP.¹

Všechny země střední a východní Evropy (CEE), které jsou členy Evropské unie (Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Polsko a Rumunsko), s výjimkou Maďarska a Slovinska, v minulosti uzavřely „bilaterální investiční dohody“ (Bilateral Investment Treaties – BITs) se Spojenými státy. Podpis TTIP včetně celé kapitoly o investicích by znamenal, že ochrana investorů se již nebude řídit jednotlivými BITs, které země CEE podepsaly s USA. Místo toho budou investoři sídlící v USA chráněni pravidly na ochranu investorů v rámci TTIP.

Většina středoevropských a východoevropských vlád dosud podporovala začlenění ISDS do TTIP s argumentem, že jde pouze o lepší verzi dohody, kterou už s USA skrze BITs mají. Polská vláda například vyjádřila názor, že mechanismus ISDS, tak jak je v rámci TTIP navrhován, pomůže dosáhnout lepší rovnováhy mezi právy zahraničních investorů a právy vlád na regulace.² Takovéto stanovisko ale nebere v potaz kritické hlasy expertů jako je například Prof. Leokadia Oreziak, přední ekonomka z Vysoké školy ekonomické ve Varšavě, která varovala, že „TTIP s kapitolou ISDS může vést k téměř úplné ztrátě manévrovacího prostoru členských států a jejich demokratických institucí včetně vlád a parlamentů.“³

Dvě země CEE (Maďarsko a Slovinsko), které nemají BITs se Spojenými státy, rovněž vyjádřily obavy ze začlenění ISDS do TTIP. Ve vztahu k návrhům Evropské komise na reformu usnesení o investicích uvedla vláda Slovinska, že má „značné (...) výhrady“ a prohlásila, že „dokument nijak výrazně nevylepší stávající systém ochrany investic a vyvolává řadu otázek.“⁴ Maďarská vláda se rovněž vyjádřila, že maďarský parlament

nebude ratifikovat dohodu CETA (Dohoda o obchodu mezi EU a Kanadou) ani TTIP, dokud budou tyto dohody obsahovat ISDS.⁵

Tento dokument předkládá důkazy, že začlenění ISDS do TTIP nejenže nerozšíří regulační prostor zemí střední a východní Evropy, ale naopak jej dále zmenší.

1 Neexistují empirické důkazy, že začlenění ISDS do smlouvy TTIP přiláká více přímých zahraničních investic z USA.

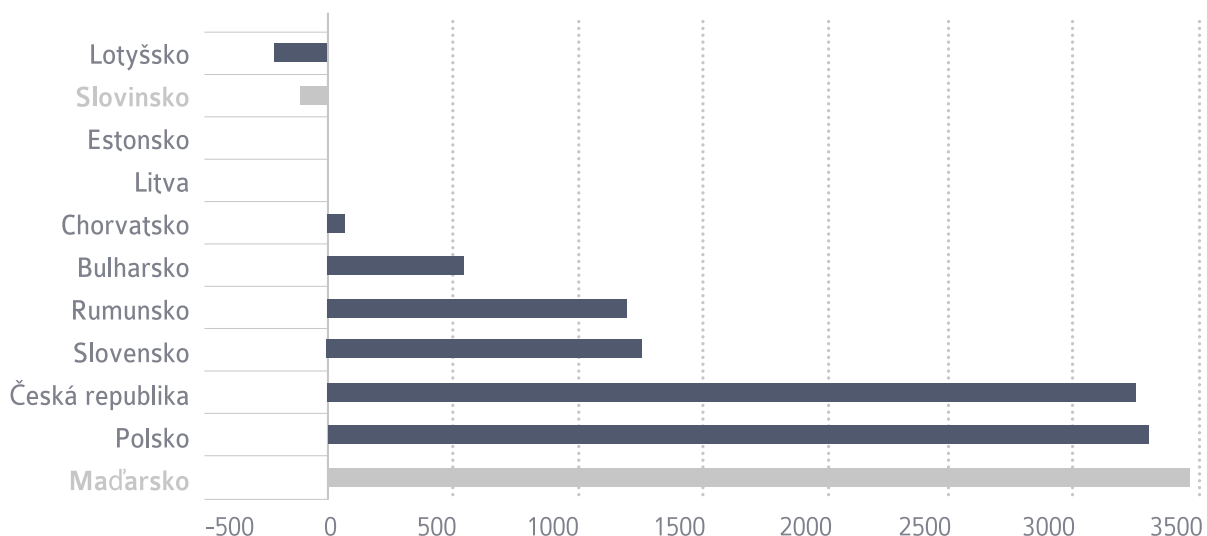
Obvyklým argumentem pro podpis BITs je tvrzení, že garantuje-li se rozsáhlá ochrana investorům, zvýší to tok přímých zahraničních investic (PZI) mezi dvěma zeměmi. Spojitost mezi podpisem BITs a zvýšeným přílivem přímých zahraničních investic však opakovaně zpochybnily závěry akademického výzkumu⁶ i průzkumy mezi obchodníky.⁷ Experti na politická rizika navíc naznačují, že podpis BITs není klíčovým faktorem při rozhodování o investicích.⁸

Tento mezinárodní trend také potvrzují údaje o investicích amerických vlastníků v zemích střední a východní Evropy. Během posledních deseti let bylo Maďarsko největším příjemcem přímých zahraničních investic od investorů sídlících v USA, přestože nikdy nepodepsalo bilaterální dohodu o investicích se Spojenými státy. Tato skutečnost je ještě zajímavější, vezmeme-li v úvahu velikost maďarské ekonomiky, která zdaleka nepatří k těm největším.

Dále stojí za povšimnutí, že většina investic z USA do Evropy směřuje do západních členských států, přestože žádná z těchto zemí nemá investiční dohodu s USA. Podle organizace UNCTAD se „podíl přímých zahraničních investic USA v těchto devíti [středoevropských a východoevropských] zemích rovná jednomu procentu celkového podílu přímých amerických investic v EU.“⁹

Souhrn přímých zahraničních investic USA v letech 2001-2011 (v miliónech USD)

Zdroj: zpracováno na základě údajů UNCTAD <http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/FDI-Statistics-Bilateral.aspx>

I v těch zemích, které mají bilaterální investiční dohodu s USA, byly přímé zahraniční investice amerických investorů v letech 2001 a 2011 marginální. Americké investice tvoří v průměru pouhých 2 % celkového přílivu přímých investic do zemí CEE. Česká republika, která obdržela největší podíl PZI z USA v porovnání s celkovými přílivy investic (během sledovaných deseti let) přesto dosáhla jen nevysokých 4,87 %.¹⁰ I pokud se země obávají, že odmítnutím ISDS odradí investory, tak zde není tolik investorů, které by bylo možné odradit. Množství investic obdržených od USA neospravedlňuje rizika plynoucí ze zahrnutí ISDS do TTIP.

2 Zatímco stávající „bilaterální dohody o investicích (Bilateral Investment Treaties – BITs) uzavřené mezi USA a zeměmi CEE mohou být kdykoli ukončeny, podpis TTIP nezvratně zaváže země CEE k uznávání rozsáhlých práv amerických investorů.

V průběhu devadesátých let země střední a východní Evropy podepsaly množství smluv o investicích. Ve většině případů se jednalo i o bilaterální obchodní dohodu s USA.

Dohody zemí CEE s USA nesou ty samé znaky a obsahují ty samé klíčové body a způsob ochrany investorů jako většina BITs. Například mají původní lhůtu platnosti, a pokud nedojde k vypovězení, automaticky se obnovují. Pokud se jedna ze stran rozhodne dohodu vypovědět, tak pro tento případ je zde klauzule, která stanoví, že příslušný investor, který učinil investici ještě v době platnosti smlouvy, bude požívat stejné ochrany i přes ukončení BIT.

V případě střední a východní Evropy se jedná o devět zemí, které mají BIT s USA v původní lhůtě deseti let. Po tomto období dochází k automatickému obnovení smlouvy, pokud se jedna ze stran nerozhodne od smlouvy odstoupit s jednoroční výpovědní lhůtou. Byla-li smlouva ukončena, garantuje klauzule o desetileté setrvačnosti investorům, kteří učinili své investice před ukončením, stejnou ochranu jako před ukončením.¹¹

Poslední BIT byla uzavřena mezi Litvou a USA a vstoupila v platnost v roce 2004. To znamená, že všechny smlouvy mezi USA a zeměmi CEE již dosáhly nebo zdaleka překročily původní dobu platnosti a mohou být kdykoliv vypovězeny s jednoroční lhůtou. To dává vládám zemí střední a východní Evropy značné možnosti kontrolovat parametry ochrany investorů v rámci investičních toků mezi jejich zeměmi a USA.

TTIP by znamenala konec těchto možností. Pokud ji Evropská unie ratifikuje (spolu s Evropským parlamentem a Radou), tak jednotlivé členské státy nebudou mít

možnost opustit TTIP, protože dohoda se stane součástí evropského „acquis“. „Acquis“ je právní termín EU pro souhrn společných práv a právních obligací se závaznou právní mocí pro všechny členské státy. Pokud by tedy některý z členských států chtěl zrušit rozsáhlá práva pro investory v rámci TTIP, musel by odejít z EU. Rovněž je nemožné zrušit kapitolu o ochraně investic, aniž by byla zrušena celá dohoda. Po podpisu TTIP tedy bude prakticky nemožné od ISDS odstoupit.

Země CEE dnes mají zákonnou možnost ukončovat bilaterální investiční dohody a znovu nabýt kontrolu nad svým regulatorním prostorem, do budoucna by ale TTIP určovala státům permanentní povinnost poskytovat rozsáhlá práva americkým investorům.

3

Je velmi pravděpodobné, že po podpisu TTIP obsahující ISDS by američtí investoři mnohem častěji napadali regulatorní opatření států před arbitrážními soudy.

Země střední a východní Evropy se již nejméně desetkrát staly terčem investorů sídlících v USA, kteří se odvolávali na BIT. Investoři celkem požadovali náhradu přinejmenším ve výši 3,5 mld. amerických dolarů.¹²

Tyto žaloby byly zaměřené proti řadě klíčových regulací vlád jako je kontrola finančního sektoru, regulace sektoru telekomunikací nebo zemědělská politika (viz tabulka níže).

Tabulka 1

Američtí investoři napadají regulatorní pravomoci zemí CEE

Dohled nad finančním sektorem

(Alex Genin, Eastern Credit Limited, Inc. & A.S. Baltovs. Estonsko, ICSID ARB/99/2, 1999)

Estonská vláda byla žalována za to, že se „skrže svou Centrální banku chová jako prozíravý a zainteresovaný dohlížitel nad bankovním sektorem.“¹³ Estonská centrální banka zrušila provozní licenci bance, která podle ní nedokázala poskytnout informace ohledně koncových vlastníků a vykazovala nesrovnalosti ve věci kapitálových požadavků. Majitel banky, americký občan Alex Genin, podal proti vládě žalobu požadující náhradu škod ve výši 70 miliónů amerických dolarů.¹⁴

Regulace sektoru telekomunikací

(Ameritech vs. UNCITRAL Polsko, 1996)

V průběhu devadesátých let poskytovala firma Ameritech analogové mobilní telefonní služby skrze joint-venture s polskou státní telekomunikační firmou. Po vypršení původní licence se polský stát rozhodl na novou licenci vypsát tendr, místo aby ji udělil firmě Ameritech. Nato firma zahájila arbitráž ISDS na základě bilaterální dohody mezi Polskem a USA. Přestože Polsko nebylo nijak právně vázáno udělit licenci právě firmě Ameritech, došlo nakonec k urovnání sporu skrze vyplacení částky neznámé výše.¹⁵

Zemědělská politika a přijetí do EU

(Cargill vs. Polsko, ICSID / případ č. ARB (AF)/04/2, 2004)

V rámci pravidel pro přijetí do EU snížilo Polsko výrobní kvóty na sladidlo izoglukóza vyráběné firmou Cargill. To byl požadavek v souladu se „Společnou zemědělskou politikou“ EU (CAP). Firma Cargill žalovala polský stát s tvrzením, že se vláda vůči ní dopustila diskriminace. Firma také tvrdila, že jelikož byla polská kvóta pro izoglukózu pod úrovní výrobní kapacity firmy, tak vlastně došlo k vyvlastnění jejích polských podniků. Arbitrážní soud dal za pravdu investorovi a nařídil vládě zaplatit 16,3 miliónů dolarů plus úroky.¹⁶

Ze statistik UNCTAD vyplývá, že počet žalob investorů roste každým rokem. Do konce roku 2013 dosáhl celosvětový počet případů ISDS počtu 568; nejvíce známých investičních arbitráží bylo zahájeno v letech 2012 a 2013 (58 a 56 případů).¹⁷

Tento nárůst žalob způsobují firmy sídlící v USA, které také nejčastěji využívají systém ISDS. Investoři z USA podali 127 žalob, 22 % ze všech známých.¹⁸ Počet žalob amerických investorů rok od roku stoupá a je pravděpodobné, že tomu tak bude i nadále.

BITs mezi EU a USA jsou jednostranné. Používají je pouze američtí investoři. Žádný z investorů sídlících v zemích CEE za posledních 20 let nepodal právní podnět k zahájení investiční arbitráže proti USA.¹⁹ Činitelé zemí CEE by také neměli ignorovat fakt, že USA ještě nikdy neprohrály jediný případ ISDS.

4 Návrhy Evropské unie na „reformu“ ISDS výrazně nemění režim ochrany investorů a nezvětšují prostor vlád pro regulace.

Evropská komisařka pro obchod Malmströmová nedávno představila sérii návrhů na „vylepšenou“ verzi ISDS v rámci TTIP.²⁰ Tyto návrhy udělují možnost výběru mezi ISDS a domácími soudy, požadují závazná společná stanoviska jako podklad k interpretaci dohody, stanovují právní procedury žalob a fixní seznam jmenovaných arbitrážních soudců podléhajících příslušnému kodexu chování. Tato opatření se ovšem nedotýkají strukturálních problémů ISDS. Investoři nadále mohou podkopávat demokracii a žalovat vlády před soukromými mezinárodními soudy, pokud země chtějí realizovat veřejný zájem v oblastech zdraví, životního prostředí, sociální ochrany, lidských a spotřebitelských práv, finanční regulace nebo jiných domácích regulací, které mají chránit obyvatelstvo nebo životní prostředí.²¹ Zahraniční investoři budou i nadále požívat zvláštní

práva, protože se jim dovoluje obcházet národní soudy. Rozhodnutí o správnosti právních a ústavních politických kroků budou nadále činěna komerčními arbitrážními soudci. Investoři nepodléhají žádným závazkům. Vlády nemohou žalovat korporace, pouze korporace mohou žalovat státy. Pravidla ISDS také budou mít odstrašující účinek na tvůrce politických rozhodnutí, kteří se budou zdráhat zavádět regulace ve veřejném zájmu ze strachu z arbitrážních soudů.

5 Existence vnitroeuropejských bilaterálních dohod o investicích neospravedlňuje zahrnutí ISDS do TTIP.

Je pravda, že v současné době většinu investičních žalob proti zemím CEE iniciovali evropští investoři na vnitroeuropejských bilaterálních dohod – jedná se o dohody podepsané vládami zemí CEE s vládami západních zemí EU před vstupem zemí střední a východní Evropy do EU. Avšak skutečnost, že američtí investoři dosud využívali možnosti žalovat vlády méně než jejich evropské protějšky v žádném případě – jak tvrdí někteří zástupci vlád – neospravedlňuje začlenění ISDS do TTIP nebo zachování současných amerických BITs. Vnitroeuropejské BITs mají bezpochyby velmi škodlivý vliv na země CEE a mělo by se s nimi něco podniknout, avšak skutečnost, že představují momentálně větší problém, by neměla být interpretována tak, že americké BITs nebo ISDS v rámci TTIP přinesou zemím CEE výhody.

Navíc byl zahájen proces ukončování vnitroeuropejských BITs a všechny smlouvy budou nejspíš brzy zrušeny. Evropská komise nedávno zahájila řízení proti Nizozemsku, Rakousku, Rumunsku, Slovensku a Švédsku kvůli porušování smluv a požaduje, aby smlouvy mezi těmito pěti členskými státy byly ukončeny.²² Smlouvy jsou považovány za nekompatibilní s právem EU. Irsko a Itálie již ukončily své vnitroeuropejské BITs.

6

Stávající bilaterální dohody s USA byly podepsány v době a kontextu velmi odlišném ode dneška. Země střední a východní Evropy by se svým podpisem TTIP neměly zavazovat vůči vadně koncipovanému mechanismu ISDS, ale měly by se přidat k rostoucímu počtu zemí, které revidují svou investiční politiku.

Dnešní kontext ve střední a východní Evropě je velmi odlišný od situace v devadesátých letech, kdy byly podepsány dohody s USA. V té době příliš nikdo nezpochyboval naději, že dohody budou mít pozitivní vliv na rozvoj a ekonomický růst. Většina mezinárodních institucí jako Světová banka, Mezinárodní měnový fond (MMF), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) intenzivně podporovala BITs. Dokonce i nyní velmi kritický UNCTAD tehdy pomáhal přivést země k podpisu BITs. O rizicích pro vlády se nemluvalo.

Vlády zemí střední a východní Evropy dohody podepsaly ve falešné naději, že dojde k většímu rozvoji. Země CEE tehdy navíc procházely přechodem od komunistické éry; podpis BITs byl způsobem, jak ukázat světu, že to myslí vážně s tržní ekonomikou a integrací do globálního systému investic.

Posuneme-li se o dvacet let dopředu, je zřejmé, že smlouvy nenaplnily svá očekávání a místo toho značně omezily prostor zemí CEE pro regulace. Dnes dochází v mnoha zemích k revizi přínosů těchto smluv. Jejich pozitiva jsou velmi sporná a jasně se projevují nedostatky systému ISDS. Země jako Ekvádor, Jihoafrická republika, Indie nebo Indonésie nyní uvažují o novém rámci investiční politiky.

Po čtyřiceti letech státně řízené ekonomiky jsou lokální podniky v zemích CEE stále ve fázi rozvoje. ISDS jako součást TTIP by vládám zabránila chránit lokální firmy před nerovnou konkurencí nadnárodních korporací.

Závěry a doporučení

V současnosti mají vlády možnost kdykoli ukončit své BITs se Spojenými státy a ponechat si kontrolu nad politikou ochrany investic. Přijetí TTIP by vážně ohrozilo volný politický prostor, který nyní země CEE mají. Mechanismus ISDS se navíc stává předmětem mezinárodní kritiky.

Země střední a východní Evropy se nyní vzhledem k investiční politice vůči USA nacházejí na křižovatce. Jedna z cest vede k systému definitivních pravidel, jenž těžko půjde změnit a který oproti současnému systému nenabízí zlepšení. Spíše je pravděpodobné, že tato cesta by vlády přivedla do horší situace, než ve které byly předtím. Druhou cestou je odmítnout začlenění mechanismu ISDS do dohody TTIP a zvážit ukončení stávajících bilaterálních smluv o investicích, což by zemím střední a východní Evropy dovolilo znovu získat kontrolu nad politickým prostorem pro regulace a vyhnout se trvalému riziku žalob ve výši milionů eur ze strany roztrpčených investorů. Obavy z nákladů na investiční arbitráže a jejich dopadu na státní rozpočty jsou ještě relevantnější v kontextu současné krize a režimu úsporných opatření.

Vzhledem ke zmíněným důvodům by vlády a evropští poslanci zemí střední a východní Evropy měli přehodnotit své stanovisko a odmítnout začlenění mechanismu ISDS do dohody TTIP.

Poznámky a odkazy

- 1 Evropská komise (2014) On-line konzultace veřejnosti na téma ochrany investorů a urovnávání sporů mezi investorem a státem (ISDS) v rámci Transatlantického obchodního a investičního partnerství (TTIP) http://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=179
- 2 Ministerstvo obchodu Polska (2015) Stanovisko k ISDS v rámci TTIP <http://www.mg.gov.pl/Wspolpraca+miedzynarodowa/Handel+zagraniczny/TTIP/Mechanizm+ISDS>
- 3 Raś, Lidia (2015) Prof. Leokadia Ořeziak o TTIP: Umowa pomiędzy UE i USA będzie korzystna tylko dla wielkich korporacji, *Gazeta Prawna*, 26 May. <http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/851265,-prof-leokadia-oreziak-umowa-ttip-korzysci-dla-korporacji-isds.html>
- 4 Stanovisko slovenské vlády: http://www.vlada.si/en/media_room/government_press_releases/press_release/article/the_government_on_slovenias_positions_on_the_european_agenda_on_migration_and_the_ttip_53857/
- 5 Stanovisko maďarské vlády: <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20150508-magyarorszag-nem-ker-a-valasztott-birosagokbol.html>; <http://www.hirado.hu/2015/06/14/torlodos-eseten-a-roszkei-hataratkelohelyen-is-vizet-osztanak/>; <http://canadians.org/blog/hungary-says-it-wont-ratify-ceta-because-isds-provision>
- 6 Poulsen, Lauge Skovgaard (2010) The Importance of BITs for Foreign Direct Investment and Political Risk Insurance: Revisiting the Evidence, in: K. Sauvant, ed., *Yearbook on International Investment Law & Policy 2009/2010* New York: Oxford University Press. http://works.bepress.com/lauge_poulsen/4/
- 7 Evropská komise, Průzkum postojů evropských obchodníků k mezinárodním investičním pravidlům, TN Sofres Consulting z pověření Evropské komise DG Trade, 2000 <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/111125.htm> and <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/111127.htm> and Source: J Yackee, "Do Bilateral Investment Treaties Promote Foreign Direct Investment?" 51 *Virginia J Int'l Law* (2010) <http://ssrn.com/abstract=1594887>
- 8 Poulsen, Lauge Skovgaard (2010), viz odkaz 6.
- 9 UNCTAD (2014) Investor-state dispute settlement: an information note on the United States and the European Union, IIA Issue Notes, No. 2 http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaepcb2014d4_en.pdf
- 10 Výpočty autorů textu na základě údajů UNCTAD <http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/FDI-Statistics-Bilateral.aspx> and World bank data <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD>
- 11 UNCTAD (2015) Mezinárodní průvodce investičními dohodami <http://investmentpolicyhub.unctad.org/IIA>
- 12 Ronald S. Lauder vs. Česká republika (žaloba o 500 mil. USD) Alex Genin vs. Estonsko (žaloba o 70 mil. USD); Ameritech vs. Polsko (žaloba o 500 mil. USD); Cargill vs. Polsko (žaloba o 130 mil. USD); David Minnotte, Robert Lewis vs. Polsko (žaloba o 35 mil. USD); Vincent J. Ryan, Schooner Capital LLC, Atlantic Investment Partners LLC vs. Polsko (žaloba o 180 mil. USD); Noble Ventures vs. Rumunsko (žaloba o 495 mil. USD); S&T Oil Equipment, Machinery vs. Rumunsko (žaloba o 180 mil. USD); Hassan Awdi vs. Rumunsko (žaloba o 490 mil. USD); EuroGas Inc a Belmont Resources Inc vs. Slovensko (žaloba o 1 mld. USD).
- 13 Frutos-Peterson, Claudia (2001) Alex Genin, Eastern Credit Limited, Inc., a A.S. Baltoil vs. Republika Estonsko (případ IC č. ARB/99/2). Úvodní poznámka <https://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=CasesRH&actionV=showDoc&docId=DC591&caseId=C178>
- 14 Alex Genin, Eastern Credit Limited, Inc. a A.S. Baltoil vs. Republika Estonsko (ICSID Case No. ARB/99/2), rozsudek <http://www.italaw.com/sites/default/files/case-documentita0359.pdf>
- 15 IISD (2004) INVEST-SD: Investment Law and Policy Week News Bulletin, 13. dubna, http://www.iisd.org/pdf/2004/investment_investsd_april13_2004.pdf
- 16 Peterson, Luke Eric (2008) „Poland discriminated against US firm, Cargill, in sweetener quota allotment; Arbitrators reject several other claims, *IAReporter*“, 16. července. <http://www.iareporter.com/articles/poland-discriminated-against-usfirm-cargill-in-sweetener-quota-allotment-arbitrators-reseveral-other-claims>
- 17 UNCTAD (2014), viz odkaz 9.
- 18 Mnoho případů ISDS zůstává neznámých. Soudy nemají povinnost zveřejňovat tyto informace. Uvádíme počet známých investičních sporů.
- 19 Je známo 16 případů investičních sporů s USA. Ani jeden z nich neinicíoval investor z členského státu EU.
- 20 Evropská komise (2015) Politický koncept „Investment in TTIP and beyond – the path for reform. Enhancing the right to regulate and moving from current ad hoc arbitration towards an Investment Court“ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/may/tradoc_153408.PDF
- 21 S2B (2015) ISDS: „Spreading the disease instead of looking for a cure“ <http://www.s2bnetwork.org/isds-statement/>
- 22 Evropská komise (2015) Komise žádá členské státy o ukončení vnitroujinních bilaterálních dohod o investicích, tisková zpráva (anglicky), 18. června http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5198_en.htm.

Autoři: Cecilia Olivet, Pietje Vervest and Luuk Schmitz

Editor: Nick Buxton

Design a ilustrace: Ricardo Santos

Poděkování: Děkujeme Natacha Cingotti, Marc Maes, Marcin Wojtalik, Maria Świetlik, Roland Zarzycki, Györgyi Újszászi a Ante Wessels za podnětné připomínky k různým verzím textu.

Amsterdam/Polsko/Maďarsko, červen 2015

Původně vydali Transnational Institute, Instytut Globalnej Odpowiedzialności (IGO) and Védegylet Egyesület

Překlad z anglického originálu: Adam Bartoš

Obsah tohoto dokumentu smí být citován pouze pro nekomerční účely a s uvedením zdroje informací.

The Transnational Institute (TNI) („Nadnárodní institut“) je mezinárodní výzkumný a poradní institutem kladoucí si za cíl pracovat na utváření spravedlivého, demokratického a udržitelného světa. Již přes 40 let funguje TNI jako unikátní síť pro sociální hnutí, angažované vědce a tvůrce politických rozhodnutí.

www.tni.org

Instytut globalní odpovědnosti (Instytut Globalnej Odpowiedzialności - IGO) je nezisková nestátní organizace (NNO) sídlící v Polsku, ve Varšavě. Byla založena v roce 2007 a zabývá se otázkami rozvojové politiky, rozvojovým vzděláváním a spoluprací s partnery v zemích globálního Jihu.

www.igo.org.pl

Védegylet – „Projekt pro budoucnost“ existuje od roku 2000 a od svého vzniku se snaží podporovat participaci občanů na lokálních i celonárodních otázkách. Napříč Maďarskem podporuje Védegylet komunity, které se staví proti politickým rozhodnutím a jevům, které ohrožují životní prostředí, sociální a kulturní dědictví a znemožňují právo komunit na účast na demokratických procesech.

www.vedegylet.hu

Ekumenická
akademie

České vydání připravila Ekumenická akademie za finanční podpory Nadace Rosy Luxemburgové.

www.ekumakad.cz